

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

January 2025 | ET

„Kohalik vaade“ – 3. hooaja, 24. osa – „Endeemiline rändekriis Euroopas: kus me praegu oleme ja kuidas me liigume edasi?“

Netisaate selles osas uurime Euroopas jätkuvat rändekriisi. Selle küsimuse tõi tagasi rambivalgusse hiljutine vastasseis Itaalia ja Prantsusmaa vahel, kui kumbki riik keeldus lubamast laeval Ocean Viking randuda oma sadamas, et toimetada maale Liibüa ranniku lähedal päästetud illegaalsed rändajad. Milline on Euroopa rändepoliitika praegune seis? Mis on saanud Euroopa solidaarsusest pärast seda, kui Süüria pagulaskriis pani selle 2015. aastal tõsiselt proovile? Kuidas oleme jõudnud olukorrani, kus haavatavad rändajad satuvad õigusliku vaakumi lõksu?

Uurime seda küsimust ja otsime vastuseid arutelus, milles osalevad Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töötajate rühma liige ning rändele ja varjupaigale spetsialiseerunud jurist **José Antonio Moreno Díaz**, valitsusvälise organisatsiooni SOS Méditerranée (mis haldab ka laeva Ocean Viking) juhataja asetäitja ja EMSK 2016. aasta kodanikuühiskonna hinna võitja **Louise Guillaumat** ning rändeteemade spetsialist ja Šveitsi ringhäälinguorganisatsiooni Brüsseli korrespondent **Tomas Miglierina**.

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

JUHTKIRI

Giulia Barbucci: „Uus aasta, uued väljakutsed“

Hea lugeja!

Iga aasta toob uued lootused ja unistused ning uue kindla plaani neid järgida.

Seekord ma loodan uue aasta saabudes, et saame pandeemiaga seotud teemade juurest edasi liikuda uute väljakutsete juurde, millega Euroopa 2023. aastal ja ka pärast seda silmitsi seisab: sõda Ukrainas ja energiakriis, digi- ja rohepööre, muutuv tööturg ja poliitilised meelsusenihtked Euroopa paljudes piirkondades.

Võttes arvesse Euroopa majanduse väljavaateid sel aastal, peab Euroopa seadma õiged ja selged prioriteedid. Käesolev aasta algab Rootsi eesistumisperioodiga Euroopa Liidu Nõukogus, mil kavatsetakse jätkata humanitaarabi andmist Ukrainale, keskendudes samal ajal ka rohepöördele ja ELi majanduse tugevdamisele, eriti kuna käesoleval aastal valmistame tähistama ühtse turu 30. aastapäeva.

Lisaks on 2023. aasta kuulutatud Euroopa oskuste aastaks.

Kui töötajatel on oskused, mida on vaja, toob see endaga kaasa innovatsiooni ja tagab, et kedagi ei jäeta kõrvale ei majanduse taastumisel ega ka rohe- ja digipöördes. Oskustel on seega keskne roll Euroopa ees seisvate probleemide lahendamisel.

Kuigi Euroopa noorteaasta on lõppenud, keskendume me jätkuvalt sellele teemale. Komitee on viimase aasta jooksul koostanud mitmeid noorte temalisi arvamusi ning toetab jätkuvalt Euroopa poliitika ja õigusaktide nn [noortekindlust](#). Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee jätkab tööd noortele suunatud lahenduste leidmiseks, milles võetakse arvesse ka nende üleskutseid planeeti hoida.

COP27-I Sharm El-Sheikhis 2022. aasta novembris kuulus komitee delegatsiooni ka üks noorte delegaat, kes esindas noorte häält kliimakriisi ja kestlikkusega seotud küsimustes. Ka sel aastal nõuame me läbirääkimistel tugevamat rolli nii noortele kui ka organiseeritud kodanikuühiskonnale tervikuna, et tagada üleminekuotsuses sotsiaalne õiglus.

2022. aastal oli meie jõupingutuste eesmärk ka soolise võrdõiguslikkuse parandamine. Komitee korraldas mitmeid üritusi, et toetada Euroopa Parlamendi soolise võrdõiguslikkuse nädalat, käsitledes paljusid teemasid, mis mõjutavad eeskätt naisi, sealhulgas naiste rolli sotsiaalmajanduses, naisi küttestuvõimetuse probleematikas, naistevastast koduvägivalda, naisettevõtjate juurdepääsu rahastamisele ning reproduktiiv- ja seksuaalõigusi. Komitee jätkab tegelemist soolise võrdõiguslikkusega ja tööd selle nimel, et soolise võrdõiguslikkusega arvestataks kõigis poliitikavaldkondades nii vastalanud aastal kui ka pärast seda.

Nii paljude eesseisvate väljakutsete juures saab Euroopa Liit edu saavutada ainult siis, kui Euroopa kodanikuühiskond kaasatakse süsteemselt otsuste tegemisse. Loodetavasti suudame üheskoos nende väljakutsetega toime tulla. Jääb üle ka loota, et saame sel aastal tagasi pöörduda julgeoleku, rahu ja vastastikkuse mõistmise juurde, mida me oleme pidanud enesestmõistetavaks. Ma soovin Euroopale tegusat aastat ning kõigile head tervist ja palju õnne.

Giulia Barbucci, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee eelarveküsimuste eest vastutav asepresident

ÜRITUSTE KALENDER

22.-23. veebruar 2023, Brüssel

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istungjärk

27.-28. veebruar 2023, Brüssel

Ringmajanduse sidusrühmade konverents 2023

23.-24. märts 2023, Brüssel

[„Sinu Euroopa, Sinu arvamus“ 2023](#)

OTSE ASJA KALLALE!

Arvamusveerus „Otse asja kallale!“ kutsume komitee liikmeid üles kirjeldama peamisi ettepanekuid, mida komitee teeb mõne Euroopa Liitu mõjutava põhiprobleemi käsitlemisel.

Käesolevas väljaandes räägib komitee liige ja arvamusraportöör **Kinga Joó** Euroopa hooldusstrateegiast ja selle eesmärkidest: tagada kogu Euroopa Liidus kvaliteetsed, taskukohased ja kättesaadavad hooldusteenused ning parandada nii hooldatavate kui ka nende kutseliste ja mitteametlike hooldajate olukorda.

KINGA JOÓ: „VAJAME KÕIGILE KÄTTESAADAVAT KVALITEETSET HOOLDUST“

Euroopa hooldusstrateegia algab tõdemusega, et mingil ajal oma elus saab igaüks meist hooldust või hooldab ise kedagi. See on tõesti nii, kuid kõigile kättesaadav kvaliteetne hooldus ei ole paljude eurooplaste jaoks ikka veel reaalsus ning see oligi strateegia üks tüketeid.

[Strateegiat käsitlevas arvamuses](#) keskendub komitee mitmele olulisele küsimusele. Kõigepealt rõhutame seda, et kõigi hoolduslahenduste puhul tuleb arvestada isiklike valikutega. See tähendab, et inimesel või perekonnal peab olema võimalik valida hooldusteenus, mida osutatakse kas hooldusasutuses, kodus või kogukonnas, ning mitte kedagi ei tohi sundida leppima teatud hoolduse liigiga, sest puuduvad alternatiivid.

Nii strateegias kui ka meie soovitusel on kesksel kohal sooline võrdõiguslikkus ning see, kuidas võidelda sooliste stereotüüpide vastu. Kordame, et tuleb teha jõupingutusi, et suurendada meeste motivatsiooni töötada hooldusvaldkonnas ja et tagada hoolduskohustuste parem jaotus kodumajapidamises.

Strateegias tunnistatakse väga õigesti, et ametlik ja mitteametlik hooldus käivad käsikäes, kumbki neist ei ole ainuõige ja mõlemad vajavad toetust. Koduhooldust osutavad sageli mitteametlikud hooldajad. Enamik suurima koormuse kandjatest on naised, kes on hooldust vajava isiku sugulased, ning see mõjutab nende töö- ja eraelu. Soovitame need mitteametlikud hooldajad kindlaks teha ja nende vajadused välja selgitada, et nendega oleks võimalik tõhusalt tegeleda. Samuti näeme oskuste valideerimise kavade potentsiaali hõlbustada mitteametlike hooldajate nn nähtamatu töö tunnustamist.

Kordame ka oma ettepanekut võtta kasutusele Euroopa hooldusgarantii, et tagada kõigile ELis elavatele inimestele elukestev juurdepääs taskukohastele ja kvaliteetsetele tervishoiu- ja hooldusteenustele. See vahend aitaks vähendada puudusi hoolduses ja edendada hooldajate, sh mitteametlike hooldajate inimväärseid töötingimusi.

Lõpetuseks rõhutan, et keskendume ka kahe nõukogu ettepaneku (alushariduse ja lapsehoiu ning pikaajalise hoolduse kohta) rakendamisele, järelevalvele ja hindamisele. Need on osa nõukogu 2022. aasta detsembris vastu võetud strateegiast. Kutsume üles korraldama üld- ja erieesmärkide, sealhulgas Barcelona eesmärkide, vahehindamist.

„ÜKS KÜSIMUS...“

„Üks küsimus...“

Käesoleva kuu veerus „Üks küsimus...“ palume Euroopa Liidu Nõukogu endisel peadirektoril Jaroslaw Pietrasel rääkida teemast, millest ei saa praegu ei üle ega ümber - energiakriis.

Jaroslaw Pietras on praegu Brüsselis asuva Wilfried Martensi Euroopa Uuringute Keskuse külalisteadur ja Brügge Euroopa Kolledži külalisprofessor. Aastatel 1990–2006 töötas ta oma kodumaal, Poolas rahandusministeeriumi riigisekretärina, Euroopa asjade riigisekretärina ja Euroopa integratsiooni komitee juhatajana. Perioodil 2008–2020 täitis ta Euroopa Liidu Nõukogus peadirektori kohustusi, tema vastutusallas olid paljud poliitikavaldkonnad, sealhulgas energeetika. Tal on majandusteaduste doktori kraad Varssavi Ülikoolist ja ta on avaldanud mitmeid artikleid ELi, kestlikkuse ja kaubandusküsimuste kohta. Ta on saanud ka Fulbrighti stipendiumi ja olnud mõttekoja Bruegel juhatuse liige (2008–2011).

Jarosław Pietras: „Energiakriis ei ole veel läbi“

EMSK Info: Jarosław Pietras, millisena näete ELi energiaturu hetkeseisu ja millised on tulevikuväljavaated?

Jarosław Pietras: ELi energeetikaministrite kokku lepitud gaasi hinnalagi on tunduvalt kõrgem praegusest gaasihinnast. Energiaturgude avamine 2023. aasta esimestel päevadel ei olnud üllatav ega ka dramaatiline. Gaasi- ja naftahinnad langevad jätkuvalt, kuid aeglasemas tempos. Praegune hinnatase on võrreldav hindadega, mis valitsesid vahetult enne Venemaa Ukraina-vastase agressiooni algust. ELi gaasitarbimine on vähenenud üle 20 %, ilma et see mõjutaks oluliselt tootmist või küttevajadust. Loomulikult pidid tarbijad igas liikmesriigis arvestama suurte energiakuludega, kuid neil ei tulnud rinda pista kärelda külmaga. Gaasitarne kodumajapidamistele ei ole katkenud. Käesoleva aasta alguses on Euroopa gaasihoidlate täituvus üle 80 %, mis on eelmise viie talve keskmisega võrreldes väga hea tulemus.

Euroopa riigid on hakanud tarnima gaasi väljastpoolt Venemaad – nüüd pärineb enamik sellest muudest allikatest. See hõlmab ka veeldatud maagaasi importi, mis oli 2022. aastal 58 % suurem kui 2021. aastal. Nagu märgiti ajalehes Financial Times 7. jaanuaril 2023, vastab ELi veeldatud maagaasi eelmise aasta import 137 miljardile kuupmeetrile maagaasile, mis on samas suurusjärgus ligi 140 miljardi cm^3 torujuhtmegaasiga, mis tarniti ELi Venemaalt 2021. aastal. See tähendab, et EL on märkimisväärselt vähendanud oma sõltuvust Venemaa energiatarnetest.

See on küll väga hea uudis, kuid ettevaatust: energiakriis ei ole veel läbi. Eelkirjeldatud suundumus ei oleks olnud võimalik, kui Euroopa ilmastikutingimused oleksid olnud keerulised ja madalate temperatuuride tõttu oleks kasutatud rohkem kütet. Lisaks ei ole mõningaid

energiamahukaid tööstusprotsesse veel täielikult taastatud. Hiina range COVID-19 vastane poliitika on piiranud energiatarbimise kasvu ja energianõudlust, vähendades seda ka üleilmsest. Need asjaolud ei ole Euroopa kontrolli all ega pruugi samamoodi jätkuda. See tähendab, et ELi energiaturud on jätkuvalt ohus ning olukorra muutumisest sõltuvalt võivad ees oodata keerulised ajad.

Äärmiselt kõrged gaasihinnad ei puuduta võrdselt kõiki ELi liikmesriike. Kuna aga ELi siseturul on turud omavahel juba suhteliselt tihedalt läbi põimunud, on hinnašokid mõjutanud igat energialiiki ja igaüht meist. Venemaa suutis mõjutada gaasihindu Euroopas juba enne oma sissetungi Ukrainasse. Sel ajal seisti jõuliselt vastu püüetele vähendada sõltuvust Venemaa tarnetest. Murrang toimus pärast Venemaalt tulevate gaasivoogude tahtlikke katkestusi. Gaasi hind kerkis 2022. aasta kesksuvel haripunkti: hetketurul oli hind üle 350 euro megavatt-tunni eest. Niivõrd kõrge hind väljendus kohe muude energiaallikate, iseäranis elektri kuludes, mõjutades miljoneid tarbijaid.

Sel ajal tegid ELi liikmesriigid tohutuid jõupingutusi, et täita oma gaasihoidlad ELi nõutava tasemeni. See oli ka hetk, mil gaasihinnad olid kuni seitse korda kõrgemad kui enne sõda. Selline kulu on pikas perspektiivis talumatu, mistõttu arutasid ELi energeetikaministrid meetmeid, millega piirata energiahindade kontrollimatut kasvu üle taluvuspiiri. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid tegutsesid koos targalt ning astusid mitmeid samme energiaturgude stabiliseerimiseks, muu hulgas kaaluti hinnalagede kehtestamist, koondati oste, kehtestati hoiustamiskohustusi, nähti ette solidaarsustarneid jne.

Kuna ülejäänud kütteperioodi väljavaated ei näi olevat väga keerulised, peaks EL hakkama kohe mõtlema järgmisele talvele ja oma suutlikkusele tulla toime võimalike tulevaste raskustega. Gaasi importimiseks on vaja füüsilist taristut, mida ei saa üleöö muuta. Euroopa on torujuhtmete kaudu ühendatud üksnes mõne ekspordiriigiga ning tarneallikate vahetamine nõuab uute terminalide rajamist. See võtab aega, kuid seda tuleb teha kiiresti, toetudes ujuvterminalidele, nagu Saksa Wilhelmshaveni sadamas.

Kokkuvõttes võib öelda, et terava gaasikriisi tekke tõenäosus on oluliselt väiksem. Laialdaselt otsitakse alternatiivseid gaasitarnete allikaid, kiirendatud tempos rajatakse uut taastuvate energiaallikate taristut ning tehakse tõsiseid jõupingutusi energiatõhususe ja energiasäästu saavutamise nimel. Kõik see vähendab energiavarustuse kõikumist ja alandab seega gaasi hinda. See võimaldab mitmekesistada energiaallikaid ja hoiab ära häireid, mis tulenevad ühest allikast pärit tarnete järsust peatamisest.

Energiaturud on aga tarnešokkide suhtes endiselt väga haavatavad. Šoki korral võib gaasi hind märkimisväärselt tõusta, et tasakaalustada nõudlust piiratud pakkumise tingimustes. Seepärast pidasid energeetikaministrid õigustatult aru ja leppisid kokku gaasi hinnalaes, kuigi see on suhteliselt kõrge (180 eurot/MWh) ja põhineb kõige volatiilsematel TTFi gaasi hetketuru hindadel. See on nagu kaitseventiil, mida on vaja äärmuslikes olukordades, kuid on parem, kui seda ei pea kasutama.

ARVAKE ÄRA, KES ON KÜLAS?

Üllatuskülaline

Selles veerus tutvustame ajakirjanike ja silmapaistvate inimeste arvamusi, mõtteid ja kommentaare teemadel, mis on praeguses Euroopas olulised. Seekord on meil külas Ukraina reporter Olena Abramovitš. Uue aasta alguses jagab ta meie lugejatega lootust paremale maailmale.

Olena Abramovitš on Brüsselis asuv Ukraina ajakirjanik. Alates Venemaa rünnakust 2022. aasta veebruaris on tema veebipõhine telekanal Inter olnud osa üleriigilisest ööpäevaringsest uudistemaratonist, et kajastada sõda suurel osal Ukraina territooriumist. Olena on alates 2014. aastast kajastanud Ukraina telekanalite jaoks peamisi poliitilisi sündmusi Brüsselis (nt NATO ja ELi tippkohtumised). 2013.–2014. aastal Ukrainas toimunud Maidani revolutsiooni ajal aitas ta Brüsseli ajakirjanikel suhelda Kiievi poliitiliste juhtide ja institutsioonidega. Reisilennuki MH-17 allatulistamist Venemaa poolt käsitleva uurimise teemal tegi ta koostööd

ka Madalmaade telekanaliga NOS.

Lisaks poliitikale on ta kajastanud ka sotsiaalseid teemasid ja vabatahtlikuna abistanud Ukraina töötajaid Belgias oma õiguste eest seismisel. Alates 2016. aastast on ta korraldanud oma Loode-Ukrainas asuvas

kodulinnas Kovelis juhtimisteemalist suvekooli. See on tasuta mentorlusprogramm, mille raames juhendatakse teismelisi, kes valmistuvad otsustama, mis eriala ülikoolis õppida. Tal on Kiievi Mohõla akadeemia bakalaureusekraad ja magistrikraad ajakirjanduses.

Olena Abramovitš: Ukraina 2023. aastal: võitlus peab jätkuma – isegi pärast võitu

„Me ei lase kunagi käest võimalust jätta võimalus kasutamata“ – see ütlus sündis Ukrainas vahetult enne täiemahulise sõja puhkemist. Ütlus väljendas pettumust põhjalike reformide tegemata jätmise pärast 2004. aasta (oranži) ja 2013. aasta (Maidani) revolutsiooni järel. Kahtlemata töid mõlemad revolutsioonid mõningaid muutusi, kuid iga suur võitlus tekitab suuri ootusi, ning kui siis vähe korda saadetakse, on pettumus seda suurem.

Mida me siis peame tegema, et seekord muutuste võimalust mitte käest lasta?

Minu arvates andis sellele küsimusele usutava vastuse meie Nobeli rahupreemia laureaat **Oleksandra Matviitšuk**. Oleksandra on inimõiguste jurist ja kodanikuühiskonna juht, seega rõhutas ta oma

jõulises tänukõnes inimõigusi.

See võib tunduda olevat kaugel inimeste põhivajadustest, nagu kirjeldas vene komöödianäitleja **Jevgeni Petrosjan** oma uusaastatervituses: „Kui sul on kõht täis, kui oled käinud vannis ja su kodus on soe, tähendab see, et sa oled õnnelik ja sündinud Venemaal.“ Hiljutised sündmused on aga näidanud, et pigistada silm kinni inimõiguste rikkumiste ees Venemaal, nagu seda tegid Euroopa liidrid, et hoida oma kodusid soojana ja säilitada oma majandust, võib tuua kaasa katastroofi.

„Riik, mis tapab ajakirjanikke, vangistab aktiviste või ajab rahumeelsed meeleavaldused laiali, ei ohusta mitte ainult oma kodanikke,“ ütleb Matviitšuk. „Poliitiliste otsuste tegemisel peavad inimõigused olema sama olulised kui majanduslikud hüved või julgeolek. Seda lähenemisviisi tuleks rakendada ka välispoliitikas.“

On aeg luua maailmas uus süsteem, mille keskmes on inimõigused, rõhutab Matviitšuk. Seda ei tohiks jätta üksnes poliitikute hooleks – kodanikuühiskond peaks olema selles protsessis võimalikult aktiivne. „Me vajame uut humanistlikku liikumist, mis tegutseks tähenduslikult, hariks inimesi, ehitaks üles rohujuure tasandi toetust ning kaasaks inimesi õiguste ja vabaduste kaitsmisse,“ ütleb Matviitšuk.

On aeg viia ELis ja Ukrainas läbi mitmeid reforme – ja praegu on käes selleks sobiv hetk. Tuleb minna üle senisest säästvamatele energiaallikatele, eeldamata Venemaa gaasi- ja naftatarnete taastamist. Tuleb leida viise desinformatsiooni ja Venemaa propaganda peatamiseks ning lõpuks ELi abiga Ukraina korrupsioonivastase süsteemi reformimiseks.

Nüüd, mil sõda on venimas teise aastasse, peame liikuma kõigi nende muutuste suunas. Nagu nägime, ei tule pärast sõda või revolutsiooni muutused iseenesest, ning ukrainlased teavad seda praeguseks väga hästi. Ja seekord on suured ootused mitte ainult ukrainlaste, vaid ka eurooplaste südames. Pärast võitu on võitlus uue, jätkusuutliku ja rahumeelse maailma ülesehitamise eest meie kõigi ühine vastutus. Ei

ukrainlased ega eurooplased ei saa endale lubada, et nad selle võimaluse uuesti kasutamata jätaksid.

Olena Abramovitš, Ukraina Televisioon, telekanali Inter Brüsseli korrespondent

EMSK UUDISED

Iga aasta võiks olla Euroopa noorteaasta

Detsembris toimunud täiskogu istungjärgul käsitles komitee tegureid, mis mõjutavad noorte olukorda tööturul. Arutelul võeti kokku Euroopa noorteaasta 2022 ja juhatati sisse Euroopa oskusteaasta 2023. Komitee pooldas noorte kaasamise pikaajalist strateegiat ja soovitas Euroopa aastal mitte piirduda reklaamikampaaniatega vaid töötada välja selged kavad.

COVID-19-järgses maailmas on tööturu muutuvatel vajadustel uus tähendus koos kõigi nendest tulenevate võimaluste ja riskidega, rõhutas arutelu avamisel komitee president **Christa Schweng**. „Euroopa oskusteaasta raames jätkab komitee keskendumist nii meie noorte vajadustele kui ka probleemidele, millega nad kiirelt muutuvus maailmas silmitsi seisavad.“

Euroopa Komisjoni tööhõive ja sotsiaalõiguste volinik **Nicolas Schmit** selgitas oma nägemust Euroopast: „Paremad väljavaated noortele, hõlmates nende turvalisuse tagamist ja vastamist nende ootustele sisukate töökohtade, samuti stabiilse ja kaasava ühiskondliku elu järele.“

Samal täiskogu istungjärgul vastuvõetud resolutsioonis kutsus komitee ELi institutsioone ja liikmesriikide valitsusi üles noori tihedamini kaasama otsustusprotsessi ja rakendama kavandatud [ELi noortetesti](#). Komitee Euroopa noorteaasta koordineerimisrühma esimees **Katrīna Leitāne** ütles, et tähtis on tagada Euroopa noorteaasta hoomatav ja pikaajaline pärand ning noorte sõnaõigus selliste otsuste langetamisel, mis mõjutavad nende tulevikku.

Komitee teeb plaane 2023. aastaks ja avaldas [arvamuse Euroopa oskusteaasta](#) kohta, milles väljendab muret oskusteaasta ülekoormatud tegevuskava ja prioriteetide pärast. Raportöör **Tatjana Babrauskienė** ütles: „Kõik Euroopa oskusteaasta 2023 raames läbiviidavad tegevused peavad olema suunatud parimale võimalikule arengule hariduse ja koolituse kõigis valdkondades, propageerides asjakohaste oskustena sotsiaalseid ja valdkonnaüleseid oskusi.“

Arvamuses julgustati komisjoni töötama välja meetmed, millega tagatakse, et iga pagulane ja varjupaigataotleja saab võimaluse oma oskused ja pädevused ELis valideerida ning talle pakutakse tööturule integreerumiseks täiendus- ja ümberõppe võimalusi. „Erilist tähelepanu tuleb pöörata meie Ukraina

sõpradele. Soovime toetada tugevat noort Ukraina põlvkonda, mitte lasta seal sirguda uuel kadunud põlvkonnal, nagu Venemaa režiim loodab,” ütles **volinik Schmit**. (gb)

Soolise võrdõiguslikkuse finantsmõõdet ei ole ELi poliitikas seni uuritud

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee pidas oma detsembri täiskogu istungjärgul arutelu rahanduse ja avaliku sektori taastepoliitika rolli üle soolise võrdõiguslikkuse ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamise edendamisel ELis. Arutelu oli seotud kahe arvamuse vastuvõtmisega: üks neist käsitleb soopõhist lähenemisviisi eelarvestamisele ja investeerimisele ning teine seda, kuidas liikmesriigid saavad parandada viisi, kuidas nende taaste- ja vastupidavuskavades kavandatud otsesed ja kaudsed meetmed mõjutavad soolist võrdõiguslikkust.

Sooline võrdõiguslikkus ei ole Euroopas veel kaugeltki reaalsuseks muutunud, kui rääkida majanduslikust võimestamisest ning ligipääsust riskikapitalile ja rahastamisele. „Pandeemiajärgse taastumise käigus ei saa me endale lubada luksust naiste potentsiaali mitte arvesse võtta. Soolise võrdõiguslikkuse peavoolustamine peab saama reaalsuseks riiklikes taastekavades, samuti makromajanduspoliitikas ja ülemaailmses arengus,” ütles komitee president **Christa Schweng** arutelu avades.

Komitee arvamuse „Soopõhised investeeringud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades“ raportöör **Maria Nikolopoulou** lisas: „Sooline võrdõiguslikkus ei ole puuduta ainult naisi: see toob kasu kõigile. Naiste, meeste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemine on kriitilise tähtsusega selleks, et määrata kindlaks valdkonnad, millele tuleks eelarvevahendeid eraldada.“

Komitee arvamuse „Soopõhine investeerimine“ raportöör **Ody Neisingh** ütles: „Soolise võrdõiguslikkuse finantsaspekti ei ole ELi poliitikas seni uuritud. Kuigi soopõhine investeerimine ja sooteadlik eelarvestamine on poliitikakujundajate seas hoogustumas, puudub süsteemne fookus.“

Lõpuks kommenteeris soopõhiseid investeeringuid käsitleva arvamuse kaasraportöör **Cinzia Del Rio** taaste- ja vastupidavuskavade soopõhiseid meetmeid: „Riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel tuleks anda prioriteet soolise võrdõiguslikkuse otseste ja kaudsete meetmete hoogustamisele. Selleks on vaja sihipärast riiklikku poliitikat ning selgeid ja jätkusuutlikke investeerimiskanaleid koos ressursside planeerimisega keskpikas ja pikas perspektiivis“. (tk)

Toitu ei tohiks käsitleda finantsvarana – see on muust erinev

Sõda Ukrainas küll süvendas ülemaailmset toiduainete hinnakriisi, kuid tegelikult on kriis tingitud kaubaturu strukturesematest ja süsteemsematest probleemidest, mis põhjustavad näljaprobleemi ja ohustavad inimeste elatusvahendeid. See oli põhisõnum Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 14. detsembril vastu võetud omaalgatuslikus arvamuses.

Toiduainete hinnakriisi ohustavad konflikt, kliimašokid ja COVID-19. Kriis üha süveneb, sest sõda Ukrainas suurendab toidu, kütuse ja väetiste maksumust. 2022. aastal saavutas toiduainete hinnaindeks rekordiliselt kõrge taseme ja koos sellega kasvas kogu maailmas toiduga kindlustamatus.

Kuid praeguse hinnavolatiilsuse ulatust ja taset saab põhiliste turunäitajate kaudu seletada üksnes osaliselt. Üks peamisi puudusi on teraviljaturgude läbipaistmatu ja mittetoimiv olemus.

„Minu vanaema ütles, et toiduga ei mängita. Kuid tänapäeval unustavad paljud inimesed toidu tegeliku väärtuse ja mängivad sellega,“ ütles arvamuse raportöör, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsiooni esimees **Peter Schmidt**. „Me näitame selgelt, et praegune kaubaturg ei aita saavutada kestlikku arengut, kliimaeesmärke ega õiglast üleminekut. Vastupidi, see õhnestab jõupingutusi, mille eesmärk on lahendada näljaprobleemi ning edendada õiglast sissetulekut ja õiglasi hindu.“

Komitee arvamuses rõhutatakse, et ülemaailmne füüsiline teraviljakaubandus on väga kontsentreeritud. Neli ettevõtet kontrollivad hinnanguliselt 70–90% ülemaailmsest teraviljakaubandusest. „Kuigi toiduainete hinnatõus ohustab toiduga kindlustatust kogu maailmas, teenivad suured kaubandusettevõtted sellelt kasumit. See ei ole vastuvõetav,“ sõnas ta.

Komitee kutsub liikmesriike ja ELi institutsioone üles astuma vajalikke samme ülemäärase kaupadega spekulatsioonide piiramiseks. Samas tunnistab komitee, et kaubatuletinstrumentide turud osutavad toidukaupade tootjatele ja kasutajatele põhiteenuseid, nagu riskijuhtimine ja hinna leidmine. Komitee soovib järgmisi meetmeid:

- reguleerida toidutuletinstrumentide futuuriturge, nagu seda tehti kuni eelmise sajandi lõpuni;
- reguleerida kauba- ja toiduindekseid, eelkõige reguleerides ja mitte lubades kaubaindeksifonde ja indekseid kordamist vahetustehingute ja börsil kaubeldavate toodete kaudu;
- käsitleda toiduainete sektori liigset keskendumist finantstegevusele, nt maksustades ülemaailmselt ettevõtete ülemäärast ootamatut tulu ja kehtestades toiduga spekulatsioonide maksu. Samuti tuleb lõhkuda oligopolid kõigil rahvusvahelise toidukaubanduse ahela tasanditel;
- suurendada turu läbipaistvust, parandades keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisteguritega seotud aruandlust ning avalikustades spekulatsioonide osalejate muu kui finantsteabe. (ks)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab ELi poliitikameetmete ja eeskirjade konkurentsivõime kohustuslikku kontrolli

Konkurentsivõime kontrolli tuleks kohaldada mis tahes ELi poliitikameetmete ja õigusloomemenetluste suhtes, väidab komitee oma uues arvamuses, milles ta avaldab toetust ka ELi konkurentsivõime tegevuskavale.

Komitee märgib detsembri täiskogu istungjärgul vastu võetud [arvamuses](#), et ELi poliitika ja eeskirjade mõju ELi ettevõtete konkurentsivõimele tuleb hinnata praegusest palju ulatuslikumalt ja süstemaatilisemalt.

Konkurentsivõime kontroll peaks hõlmama õigusakte, fiskaalmeetmeid, strateegiaid, programme, rahvusvahelisi lepinguid ja isegi Euroopa poolaastat. Tuleks uurida nende mõju ettevõtetele, tööhõivele, töötingimustele ja nõuete täitmisega seotud kuludele. Peaks kaaluma,

kuidas need võivad mõjutada eri sektorite, erineva suurusega ja erinevate ärimudelitega ettevõtteid nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis.

Euroopa osa maailma SKPs on juba mõnda aega vähenenud ja võib 2050. aastaks langeda alla 10 %. Lühiajalised väljavaated ei ole roosilisemad: COVID-19 järgne taastumine kestab ikka veel, Ukrainas käib sõda, inflatsioon kasvab, energiahinnad tõusevad ja sõltutakse oluliste artiklite impordist. Kui lisame sellele rohe- ja digipöörde, siis tekib üsna ettekujutus, kui suurte väljakutsetega ELi ettevõtjad silmitsi seisavad.

Kuidas me tagame, et konkurentsivõime ja ettevõtted saaksid ELi otsustusprotsessis rohkem tähelepanu? Komitee pakub välja kolmeosalise lähenemisviisi.

Esiteks soovitab komitee **tugevdada Euroopa Komisjoni mõjuhinnangut**, muutes konkurentsivõime kontrolli kohustuslikuks ja palju ulatuslikumaks.

„Euroopa Komisjon peab juba praeguse seisuga koostama mõjuhinnanguid, milles võetakse arvesse konkreetse algatuse mõju konkurentsivõimele,“ ütles komitee arvamuse raportöör **Christian Ardhe**. „Siiski näeme me siin arenguruumi, eriti rakendamise ja jõustamise osas.“

Teiseks tuleks **uute algatuste kujundamisel** võtta poliitilisel tasandil laialdasemalt arvesse konkurentsivõimet. Nende puhul tuleks hinnata, kuidas need algatused aitavad kaasa konkurentsivõimele ja toetavad seda.

Kolmandaks kutsub komitee üles koostama konkreetse **konkurentsivõime tegevuskava**, mille pikaajaline eesmärk on suurendada ELi konkurentsivõimet.

„Selle arvamusega soovime realselt pöörduda tagasi konkurentsivõime jälgimise viiside juurde ja võtta arvesse selle valdkonna keerukust,“ ütles arvamuse kaasraportöör **Giuseppe Guerini**. „Praegusel ajal ei mõjuta konkurentsivõime enam pelgalt üksikuid ettevõtteid, vaid asi on tegelikult ökosüsteemides. Seega peame seda teemat käsitlema komplekssemalt.“

Arvamus koostati vastavalt **Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Tšehhi Vabariigi** taotlusele. (dm)

[Euroopa ja Vahemere piirkonna koostöö pärast COVID-19: kodanikuühiskonna organisatsioonid on majanduse ja ühiskonna toimimises võtmetähtsusega](#)

Komitee täiskogu detsembri istungjärgul arutati Euroopa ja Vahemere piirkonna ülesehitamist ja vastupanuvõimet pärast COVID-19 pandeemiat, keskendudes digikirjaoskusele.

Tõstes esile piirkondade vahelise koostöö ja dialoogi ning eelkõige kohalike kodanikuühiskonna organisatsioonide võrgustiku võtmerolli, ütles komitee president **Christa Schweng**, et Vahemere Liit ja Anna Lindhi Fond on komitee jaoks väga olulised partnerid ning Euroopa ja Vahemere piirkonna partnerluse kaks peamist tugisammast.

Vahemere Liidu peasekretäri asetäitja **Álvaro Albacete Perea** ja Anna Lindhi nimelise Euroopa – Vahemere piirkonna kultuuridevahelise dialoogi fondi tegevdirektor **Josep Ferré** rõhutasid, kui oluline on tugevdada ELi ja Vahemere lõunapiirkonna suhteid.

Digiüleminek on kogu Euroopa ja Vahemere piirkonna majandusliku ja sotsiaalse arengu võti. **Dolores Sammut Bonnici** koostatud ja täiskogu

istungil vastu võetud omaalgatuslikus arvamuses [„Digiüleminek Euroopa – Vahemere piirkonnas“](#) rõhutatakse, et oluline on vähendada digitaalset lõhet üksikute riikide, linna- ja maapiirkondade ning põlvkondade vahel. (mp)

[Põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtte tõhusaks tutvustamiseks peab EL keskenduma kogukonnapõhistele väärtustele ja inimeste lugude näitlikustamisele](#)

Komitee kutsub ELi ja liikmesriike üles tegema tööd selle nimel, et üldsust paremini põhiõigustest ja õigusriigi põhimõttest teavitada. Detsembris vastu võetud arvamuses soovib komitee keskenduda õiglusele ja õigusele ning anda sõna neile, kes kogevad inimõiguste rikkumisi vahetult.

Õigusriigi põhimõtet ja inimõigusi võivad mõned tajuda liiga abstraktsete, kaugete, žargooniliste ja seadusetähe põhiste mõistetena. Komitee

arvates on tegemist tõelise ohuga, millega EL peab tegelema.

[Komitee arvamuse „Põhiõigustest ja õigusriigi põhimõttest teavitamine“](#) raportöör **Cristian Pîrvulescu** selgitas: „Neid põhimõtteid hõlmava selge teavitamise ja hariduse puudumisest Euroopa ja liikmesriikide tasandil lõikavad kasu demokraatia vaenlased. Me nõuame rohkem toetust kodanikuühiskonna teadlikkuse suurendamise pingutustele ja tugevamaid õppekavasid.“

Kaasraportöör **José Antonio Moreno Díaz** toonitas: „Üksikisikud ei saa oma põhiõigusi kaitsta, kui nad ei tea, mida need tegelikult tähendavad. ELi osalejad, institutsioonid, liikmesriigid ja kodanikuühiskond saavad olukorda parandada, muutes abstraktsed kontseptsioonid sisukateks ja praktilisteks teemadeks ning luues Euroopa ühise põhiõiguste ja õigusriigi kultuuri.“

Komitee arvamuses väidetakse, et inimõiguste kaitse ja õigusriigi põhimõtte on võimalikud vaid heaoluühiskonnas. Need kaks on omavahel seotud: kui heaoluriik enam ei toimi, võib ühiskond pidada õigusriigi põhimõtet sisutühjaks kontseptsiooniks. Seda seotust tunnustatakse ka Euroopa sotsiaalõiguste sambas, mis on oluline poliitiline vahend kaasavama liidu ülesehitamiseks.

Komitee kutsub kõiki ELi institutsioone üles näitama nulltolerantsi õigusriigi põhimõtte rikkumise suhtes liikmesriikides. Seejuures peaks EL jätkuvalt tuginema [õigusriigi põhimõtte määratlusele, mille on välja töötanud Euroopa Nõukogu komisjon „Demokraatia õiguse kaudu“](#) ja milles kirjeldatakse selgelt õigusriigi peamisi põhimõtteid. (gb)

[Asbest: EL peaks minema komisjoni pakutud piirnormist kaugemale](#)

Asbestiga kokkupuute tehniline piirnorm tuleks siiski kehtestada madalamal tasemel, kui komisjon on praegu kavandanud hiljutises direktiivis, millega reguleeritakse töötajate kaitset asbestiga kokkupuute ohtude eest tööl. Nii leidis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee oma täiskogu detsembri istungjärgul vastu võetud arvamuses.

„Sotsiaalpartnerid võivad rakendada direktiivi alusel kohaldatavast uuest piirnormist rangemat normi ja võtta asjakohaseid meetmeid, et vähendada asbestikiudude esinemist töökohal veelgi,“ ütles komitee arvamuses [„Kaitse asbestiga kokkupuute eest tööl“](#).

Komitee leidis, et pärast mõistlikku üleminekuperioodi tuleks hiljem tehniliseks piirnormiks kehtestada 0,001 kiudu cm³ kohta.

„Me peame tervitavaks komisjoni eesmärki vähendada vähktõve esinemist ja konkreetseid jõupingutusi asbestiga kokkupuute minimeerimiseks tööl. See on hea alus, millele tuginedes liikuda pikas perspektiivis

täisleppimatuse suunas asbestiga kokkupuute suhtes tööl. Aga meie arvates peaks EL järgima komisjoni kavandatuist rangemaid norme,“ ütles komitee arvamuse raportöör **Ellen Nygren**.

„Sellist asbestiga kokkupuute taset, mida saaks pidada tervisele ohutuks ja vähktõve mittepõhjustavaks, ei ole olemas. Kuigi uue asbesti kasutamine on praegu keelatud, puutuvad töötajad paljude tööde käigus ikka veel kokku selle surmava ainega,“ hoiatas ta.

Hiljutisel komitees toimunud arutelul esitatud andmete kohaselt sureb igal aastal ELis asbestiga seotud vähktõve tõttu ligikaudu 90 370 inimest, mis osutab vajadusele alandada piirnormi.

Selle eesmärgi saavutamiseks soovitas komitee koostada tegevuskava meetmetega, mis komisjoni praegusi ettepanekuid täiendavad. Need hõlmavad rahalist toetust ettevõtetele ja piirkondadele, kes muidu ei suudaks seda eesmärki saavutada.

Paljud inimesed võivad asbestiga isegi seda ise teadmata kokku puutuda. Seetõttu kutsus komitee komisjoni üles korraldama teavituskampaania, et teavitada üldsust asbestist ja selle kahjulikust mõjust kõigi võimalike kanalite kaudu, sealhulgas meedia kaudu.

Kui kokkupuute oht on reaalne või oletatav, peaksid kõik töötajad läbima kontrolli, mille tulemused dokumenteeritakse. Nii tagatakse, et nende tervist jälgitakse nõuetekohaselt ja hinnatakse iga kord, kui nad oma karjääri jooksul töökohta vahetavad. (II)

Ebaseaduslik vara: uus ELi direktiiv aitab võidelda organiseeritud kuritegevuse vastu

Detsembris toimunud täiskogu istungjärgul väljendas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu direktiiv vara tagasivõitmise ja konfiskeerimise kohta, mis on oluline samm rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases võitluses ELis. Vaatamata olukorra üldisele paranemisele mõnes liikmesriigis on arestitud või konfiskeeritud kuritegeliku vara osakaal kogu ELis endiselt äärmiselt väike.

Oma [arvamuses vara tagasivõitmise ja konfiskeerimise kohta](#), mis võeti vastu detsembris toimunud täiskogu istungjärgul, rõhutas komitee järgmist: uue direktiiviga parandatakse piiriülest koostööd kõigi vara tagasivõitmise tegelevate asutuste vahel, julgustatakse ELi riike töötama välja riiklikke strateegiaid ja nõutakse, et igas liikmesriigis luuakse vähemalt üks kriminaaltulu jälitamise talitus. Tegemist on spetsialiseerunud asutusega kuritegelikul teel saadud tulu ja muu kuritegevusega seotud vara jälitamiseks ja kindlakstegemiseks.

„Meie arvates on komisjoni ettepanek väga hea, sest see vastab vajadusele laiendada konfiskeerimismehhanismide kohaldamisala. Samuti luuakse sellega piiriülese koostöö mehhanismid, et suurendada vara tagasivõitmise määra. Praegu on määrad väga madalad, ainult 2 % kuritegelikust varast arestitakse ja vaid 1 % konfiskeeritakse,“ ütles arvamuse raportöör **Ionuț Sibian**.

Uue direktiiviga lisatakse 2014. aasta konfiskeerimisdirektiivis sisalduvatele kuritegudele ka märkimisväärne loetelu, sealhulgas elundikaubandus, inimrööv, keskkonnakuriteod ja varastatud sõidukitega

kauplemine, kui nimetada vaid mõned neist.

Komitee märkis siiski, et direktiiv ei hõlma sõnaselgelt rändajate ebaseaduslikku üle piiri toimetamist ega ebaseaduslikku tubakakaubandust, kuigi nende osa kuritegelikel turgudel on märkimisväärne (hinnanguliselt vastavalt 289,4 miljonit eurot ja 8 309,3 miljonit eurot), ning kutsus komisjoni üles lisama need kuriteod loetellu.

Lisaks palus komitee komisjonil olla ambitsioonikam seoses konfiskeeritud vara kasutamisega sotsiaalsetel eesmärkidel ning kehtestada liikmesriikidele miinimummäär, kui suur osa konfiskeeritud varast tuleb taaskasutada sotsiaalsetel eesmärkidel.

„On väga oluline, et kannatada saanud kogukonnad saaksid tekitatud kahju hüvitamiseks otsest abi ja saaksid kasu nendest kahjudest saadavast tulust. See on üks valdkond, kus me ootame edasiminekut, kuid praegu valitseb paigalseis. Kodanikuühiskond tuleb kaasata konfiskeeritud vara haldamisse ja võõrandamisse,“ ütles **Ionuț Sibian**.

Komitee soovis ka, et komisjon täpsustaks ohvrite õigusi hüvitisele. Võlausaldajate järjestamisel tuleks komitee hinnangul eelistada ohvreid. (II)

[Euroopa meediavabaduse määrus: oluline nurgakivi meediavabaduse kaitsmisel](#)

Komitee väljendas heameelt Euroopa Komisjoni algatuste üle meediavabaduse valdkonnas, kuid hoiatas, et üksnes soovitudest ja pehme õiguse lähenemisviisist ei piisa, et kindlustada Euroopas meediavabadus ja sõltumatus poliitilisest, kaubanduslikust ja muud liiki sekkumisest.

Oma [arvamuses](#) „Euroopa meediavabaduse määrus“ (milles käsitletakse [määruse](#) ettepanekut ja komisjoni [soovitust](#)), tõstis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esile, et meediavabadus ja mitmekesisus on äärmiselt olulised õigusriigi ja liberaalse demokraatia jaoks.

„Meediavabadus on ohus. Autoritaarsus on tõusuteel, seda ka Euroopas. Neljas võim on kui tulemüür selle mitteliberaalse rünnaku vastu. Seepärast on meediavabaduse tugevdamine äärmiselt oluline ning

Euroopa meediavabaduse määrus on tähtis ja väga õigeaegne algatus,“ ütles arvamuse raportöör **Christian Moos**.

„Me näeme üha enam poliitilist ja majanduslikku sekkumist mitmes ELi riigis. See toimub nii avalikus kui ka erameedias, millel on võimuga tihedad sidemed ning see ei ole kooskõlas meedia kui neljanda võimu rolliga,“ märkis kaasraportöör **Tomasz Andrzej Wróblewski**.

Komitee toetas täielikult ettepanekuid, mis tugevdavad ja kaitsevad ajakirjanike ja kirjastajate toimetuslikku sõltumatust. Samuti pöörati arvamuses erilist tähelepanu avalik-õigusliku meedia sõltumatusele ja erapooletusele, tuues esile, et selle saavutamiseks on vaja piisavaid ja stabiilseid rahalisi vahendeid.

Teine murettekitav probleem, millele arvamuses viidati, on turu kontsentratsioonist tulenev oht meedia mitmekesisusele. Teabemonopolid kujutavad endast kindlasti ohtu ja meetmete võtmine meedia hõivamise vastu meediamogulite ja oligarhide poolt on õigustatud.

Meediaomand peaks olema läbipaistev ja läbipaistvusnõuded peaksid olema siduvad, samas ei tohiks see põhjustada ülemäärast halduskoormust väikestele meediakanalitele. Muret tekitab ka mõnede riiklike reguleerivate asutuste vähene sõltumatus. Kui nad ei ole täiesti sõltumatud, ei tohiks nad osaleda kavandatava Euroopa meediateenuste nõukoja töös.

Komitee rõhutas, et kuna otsustati määruse kasuks, siis avaldab Euroopa meediavabaduse määrus vahetut mõju. Samas seab komitee kahtluse alla, kas soovitud pehme õiguse lähenemisviis on määruse eesmärkide

saavutamiseks piisavalt tõhus.

„Liikmesriikides meediavabaduse ja mitmekesisuse tagamiseks ei piisa üksnes soovitudest. Vaba ja sõltumatu meedia peavad olema siduvad kriteeriumid õigusriigi olukorda käsitleva aruande ja vastava mehhanismi käivitamise jaoks liikmesriikides, kus valitsused meediavabadust ja sõltumatust rikuvad,“ võttis **Christian Moos** teema kokku. (II)

Haridus peab olema kestliku arengu keskne element

Haridus võib aidata meil liikuda fossiilkütusepõhisest ühiskonnast ringmajandusel ja kestlikkusel põhinevasse ühiskonda. Detsembris vastu võetud omaalgatuslikus arvamuses kutsus komitee üles edendama teadmisi ümberkujundavat haridust, mis võimaldab noortel aktiivselt rohepöördes osaleda.

Kestlikku arengut edendava hariduse keskmes peaksid olema humanistlikud väärtused, pöörates eritähelepanu inimeste inimekäitumise keskkonnaalastele ja sotsiaalsetele tagajärgedele. See eeldab hariduse ümbermääramist alates eelkoolist kuni ülikoolihariduseni ja sealt edasi.

„Kestlikkus ei hõlma üksnes keskkonda. Sellel on palju aspekte ja kõik 17 kestliku arengu eesmärki on võrdselt olulised. Haridusel on otsustav roll kõigi teiste kestliku arengu eesmärkide elluviimisel“, märkis [komitee arvamuse „Noorte mõjuvõimu suurendamine kestliku arengu](#)

[saavutamiseks hariduse kaudu](#)“ raportöör **Tatjana Babrauskienė**.

Koolis tuleks õpetada kriitilist mõtlemist ja teadlikku otsustelangatamist, et lapsed oskaksid kestliku arengu küsimustes kaasa rääkida. Lastele tuleks algtasemel jagada teadmisi kestlikust energiast, tarimisest ja tootmisest ning toidu raiskamise vähendamise ja vastutustundlike toiduvalikute tegemise tähtsusest.

Hiljuti vastu võetud [aruandes ELi koolikava hindamise kohta](#) esitatakse lisa soovitusi selle kohta, kuidas parandada koolisüsteemi kestliku arengu huvides. „Toidualase hariduse parandamine toiduainete päritolule ja väärtusele pühendatud koolitundide korraldamise ning talude ja põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtjate külastamise kaudu võib muuta ELi koolikava tõhusamaks ning aidata harida noori kestliku ja tervisliku toitumise teemal,“ ütles raportöör **Arnold Puech d’Alissac**. Komitee kutsus ka üles kasutama paremini kestlikku arengut edendavaks hariduseks ettenähtud vahendeid sellistest allikatest nagu taaste- ja vastupidavusrahastu, programm „Erasmus+“, Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond+.

Kestlikku arengut edendavat haridust antakse eri liikmesriikides praegu väga erineval tasemel ja seda tuleb kohandada vastavalt kohalikele oludele.

„Me peame hariduse viivitamatult ümber kujundama, et tagada liikmesriikides kestlik tulevik. Väga oluline on, et sellesse protsessi oleksid aktiivselt kaasatud noored, õpetajad ja lapsevanemad,“ märkis

Meretööstus: komitee hoiatab taas tehnoloogiasektoriga seotud ohtude eest

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee märkis oma hiljutises ettevalmistavas arvamuses, et meretehnoloogia sektor vajab rahvusvahelise konkurentsi saavutamiseks kiireid meetmeid ja investeringuid. Keskenduda tuleks oskuste parandamisele, rahastamisele ja turulepääsule.

Kui Euroopa ei suuda spetsiifilist meretööstuse strateegiat ellu viia, tekib oht muutuda laevade ja merevarustuse osas üha enam sõltuvaks Aasiast. Paljud Euroopa sadamad kuuluvad osaliselt või täielikult Hiina äriühingutele. Kestliku strateegia abil tuleks see omandistruktuur ümber hinnata.

„Komitee usub, et Euroopa merenduse vastupanuvõime tugevdamiseks, ülemaailmse konkurentsivõime taastamiseks, Euroopa tugeva positsiooni kaitseks keerukas laevaehituse sektoris ning Euroopa merenduse strateegilise autonoomia säilitamiseks on tarvis koheseid meetmeid,“ sõnas [komitee arvamuse](#) raportöör **Anastasis Yiapanis**.

Tarvis oleks luua merenduse eksperdirühm ja Euroopa meretehnoloogia sektori tööstusliit, et aidata taastada sektori konkurentsivõimet.

Hoolimata komitee 2018. aasta omaalgatuslikust arvamusest „[Strateegia „LeaderSHIP 2020“ kui meretehnoloogiatoöstuse visioon](#)“, milles nõuti tugevamat toetust merendussektorile, ei ole EL ega liikmesriikide ametiasutused vajalikke meetmeid võtnud.

Komitee väljendab muret takistuste pärast, millega Euroopa ettevõtted silmitsi seisavad, kui nad soovivad Aasias ettevõtlusega tegeleda. Ta palub Euroopa Komisjonil suurendada jõupingutusi ülemaailmsete kaubanduseeskirjade kehtestamiseks ning peab esmatähtsaks tegutseda välissubsiidiumide ja kahjustava hinnakujunduse vastu laevaehituses.

Praegusi kahepoolseid vabakaubanduslepinguid tuleks ajakohastada, et tagada ELi merendusettevõtjatele vaba juurdepääs turule, ning see tuleb lisada tulevastesse lepingutesse. Kui rahvusvahelised läbirääkimised selle saavutamiseks ebaõnnestuvad, peab EL kaaluma ühepoolseid meetmeid, et suurendada eeliseid oma rahvusvaheliste konkurentide ees.

Komitee toonitab oma arvamuses samuti meretehnoloogiatoöstuse olulist rolli kestliku sinise majanduse saavutamisel.

„Komitee nõuab kiireloomulisi meetmeid, mis ergutaksid sisenõudlust keskkonnahoidlike ja kõrgtehnoloogiliste laevade järel, sealhulgas ELi programmi laevastiku uuendamiseks ja olemasolevate laevade renoveerimiseks kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega,“ märkis kaasraportöör **Christophe Tytgat**.

Sotsiaalpartnerid ja kohalikud tootjad on asjatult oodanud stiimulit, et innustada sektorit üleminekuks keskkonnahoidlikele laevadele, alternatiivkütustele ja -tehnoloogiatele kooskõlas paketiga „Eesmärk 55“. Komitee tunneb siiski heameelt [heiteta veetranspordi partnerluse](#) vastuvõtmise üle, mille eesmärk on töötada heitevaba laevanduse suunas.

Komitee nõuab suuremat rahalist toetust [ELi oskuste paktile](#) ja kampaaniatele, mille eesmärk on muuta sektor atraktiivsemaks kõigile töötajatele, alates inseneridest kuni keevitajate ja elektriikeni. Tarvis on ulatuslikke ümberõppe, täiendusõppe ning kutsehariduse ja -õppe programme, et tagada sektori suutlikkus rakendada rohe- ja digipööret, leiab komitee. (ks)

[Ladina-Ameerika vajab uut ühiskondlikku lepet, et soodustada majanduse taastumist](#)

Ladina-Ameerika vajab uut ühiskondlikku lepet, mis tagaks poliitilise vastutuse, kaasatuse, sotsiaalkaitse ja kvaliteetse tööhõive, ütles komitee oma eelmise aasta detsembris vastu võetud omaalgatuslikus arvamuses Ladina-Ameerika COVID-19 järgse sotsiaal-majandusliku olukorra kohta. Parim lähtepunkt on vabalt ja demokraatlikult organiseeritud kodanikuühiskond.

COVID-19 pandeemia tabas Ladina-Ameerikat väga rängalt, paljastades aastakümnete jooksul rakendatud poliitikameetmete nõrgad kohad. Need meetmed osutusid praeguste probleemide lahendamisel ebatõhusaks. Venemaa sissetung Ukrainasse on veelgi süvendanud majanduslikku ebastabiilsust, häirides üleilmseid tarneahelaid ja aidates kaasa inflatsiooni kasvule.

Arvamuses [„Sotsiaal-majanduslik olukord Ladina-Ameerikas pärast COVID-19 kriisi: kodanikuühiskonna roll taasteprotsessis“](#) märgitakse, et kõnealune piirkond vajab uut ühiskondlikku lepet, mida oleks võimalik saavutada sotsiaal-majanduslike rühmade, piirkondade ja põlvkondade vaheliste valdkonnaülest kokkulepete abil.

Kodanikuühiskonna rolli kommenteerides rõhutas komitee liige ja arvamuse raportöör **Josep Puxeu Rocamora**: „Euroopa ja Ladina-Ameerika on pühendunud demokraatiale ja õigusriigile. See tähendab, et kodanikuühiskonda kaasatakse aktiivselt ning tal on arengus ja kriiside ületamisel juhtroll, edendades uue ühiskondliku leppe jaoks vajalikku dialoogi.“

Euroopa peab tugevdama oma sidemeid Ladina-Ameerikaga, keskendudes eelkõige ühiskondlikule, rohe- ja digiüleminekule. „Me peame kiiresti investeerima rohkematesse jõupingutustesse, millega luua partnerlusi Ladina-Ameerika sarnaselt meelestatud osalejatega,“ ütles **Josep Puxeu Rocamora**. „Me oleme liiga kaua pidanud seda suhet enesestmõistetavaks. Peame püüdma järele jõuda, sest teised osalejad pakuvad praegu tugevat konkurentsi.“

Komitee sõnul eeldab selline partnerlus muu hulgas oma organiseeritud kodanikuühiskonna, inimõiguste organisatsioonide, ametiühingute ja äriorganisatsioonide ning keskkonnaühenduste täielikku tunnustamist ja kaasamist. (at)

Komitee arutab ELi eesistujariigi Rootsi prioriteete ja programmi

15. detsembril Stockholmis toimunud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee koosolekul tutvustas Rootsi ELi asjade riigisekretär Christian Danielsson ELi Nõukogu tulevase eesistujariigi Rootsi poliitilist suunda, paludes komiteel esitada oma seisukoht kuues keskses küsimuses.

Komiteele anti teada, et Ukraina toetamine ning keskendumine ELi roheüleminekule ja konkurentsivõimele on Rootsi märksõnad 2023. aasta jaanuarist juunini kestval Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise perioodil.

15. novembril 2022 Stockholmis aset leidnud komitee juhtorgani - juhatuse - koosolekul rõhutas komitee president **Christa Schweng**, et kõiki eesootavaid väljakutseid arvestades saab ELi saata edu üksnes siis, kui järjepidevalt kaasatakse Euroopa kodanikuühiskonna organisatsioone.

„Euroopa nukrate majandusväljavaadete taustal tuleb meil seada õiged ja selged prioriteedid,“ ütles ta. „Taastumise tagamine ning kiire inflatsiooni ja iseäranis kõrgete energiahindadega silmitsi seisvate ettevõtete ja inimeste toetamine on olulise tähtsusega meie majanduse, meie ühiskonna ja meie demokraatia jaoks.“

Rootsi välisministeeriumi ELi asjade riigisekretär **Christian Danielsson** sõnas: „Me ei tohi vaadata kõrvale ega väita, et prioriteedid ei ole olulised, kuid eesistujariigi peamine ülesanne on jääda endale kindlaks: jätkata tööd ja saavutada tulemused, mis on kasulikud nii kodanikele, liikmesriikidele kui ka Euroopale. Me anname sellesse jõulist panust.“

Danielsson rõhutas, et eesistujariik Rootsi jätkab Ukrainale humanitaarabi andmist ning keskendub ELi majanduse toimimise ja konkurentsivõime parandamisele.

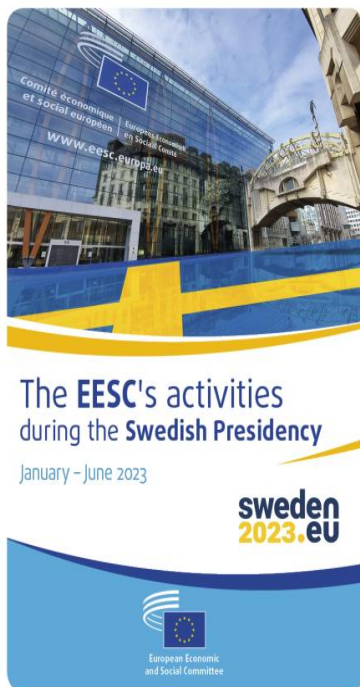
Täpsemalt on Rootsi eesistumise keskmes järgmised küsimused:

- kliimapöörde kiirendamine,
- ELi konkurentsivõime tugevdamine tulevaste töökohtade tarbeks,
- ELi põhiväärtuste kaitsmine,
- ELi kodanikele julgeoleku tagamine ja ELi rolli tugevdamine maailmas,
- organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemine.

Eesistujariik Rootsi on palunud komiteel anda panus ja pakkuda ettevalmistavate arvamuste abil asjatundlikku nõu järgmistes valdkondades:

- 30 aastat ühtset turgu: kuidas saaks ühtse turu toimimist veelgi parandada?
- Üleminek pikaajalisele kestlikule transpordisüsteemile
- Noorte roll rohepöördes
- Nüüdisaegse tööstusliku puitehituse eelised
- ELi digitaalse konkurentsivõime edasine suurendamine
- Pädevuse ja oskuste arendamine rohe- ja digipöörde kontekstis

Rohkem teavet leiab komitee uusimast brošüürist „Komitee tegevus Rootsi eesistumise ajal“, mis on kättesaadav meie [veebilehel](#). Brošüür on avaldatud inglise, rootsi, prantsuse ja saksa keeles. (mp/dm)

UUDISEID RÜHMADELT

2023: aeg võtta vastu konkurentsivõime tegevuskava

Komitee tööandjate rühma esimees Stefano Mallia

2023. aasta esimene pool on õige aeg pingutada selle nimel, et konkurentsivõime tegevuskavast saaks ELi põhiprioriteet.

2022. aasta oli Euroopa jaoks *annus horribilis*. Venemaa on muutnud Euroopa taas sõjatandriks ning purustanud sellega lootused ja ootused püsivale rahule Euroopa kontinendil.

On päevselge, et rahuta ei saa olla heaolu. Tööandjate rühm on täielikult toetanud ELi tegevust, mille eesmärk on aidata Ukrainat ajal, mil ta vajab tuge, ja alustada tööd Ukraina ülesehitamiseks juba enne sõja lõppu.

Me töötame jätkuvalt Ukraina aitamise nimel, ent 2022. aastal jätkasime ka jõupingutusi ELi majanduse taastamiseks. Oleme kindlalt tegutsenud Euroopa tuleviku konverentsi raames ja kutsunud üles keskenduma otsustavamalt konkurentsivõimele, kehtestades konkurentsivõime kontrollimise hea tava, et ehitada üles tugevam ja vastupidavam majandus. Komisjon ja ELi eesistujariigid on olnud sellele üleskutsele väga vastuvõtlikud ning praegu valmistatakse seda vahendit ette. Veelgi olulisem: kõigile on üha selgem, et EL peab vastu võtma konkurentsivõime tegevuskava, mis keskendub ettevõtluse kestlikkusele ja tugevusele. Ainult sel viisil saame tagada terve ühiskonna, mille tingimustes saame endale lubada kodanikele hea elukvaliteedi kindlustamist.

Ka 2023. aastal peame meeles pidama selle kiireloomulisust. Peame suurendama jõupingutusi, et töötada välja ambitsioonikas ja tulevikku suunatud tegevuskava, milles võetakse asjakohaselt arvesse ettevõtete vajadusi ja muresid. Praegune olukord nõuab, et seaksime mitu olulist eesmärki:

- tagada konkurentsivõimeline juurdepääs tootmisteguritele (energia, tooraine, tööjõud, kapital);
- kasutada täielikult ära ühtse turu ja selle vabaduste potentsiaal, luues tõelise digitaalse ühtse turu;
- tagada, et avatud ja eeskirjadel põhinevast väliskaubandusest saab üks ELi majanduse sambaid;
- rohe- ja digipööre – mida me kindlalt toetame – tuleb saavutada kulutõhusal viisil, mis soodustab ettevõtlust ja innovatsiooni.

2023. aasta esimene pool on õige aeg pingutada selle nimel, et konkurentsivõime tegevuskavast saaks põhiprioriteet. Maailmas, kus valitseb ebakindlus, võime olla kindlad, et jõuka ja konkurentsivõimelise liiduta on meie ühiskonna sotsiaalne heaolu tõsisel ohus.

Artikkel on täismahus avaldatud [siin](#). (dv/kr)

Sunniviisiline töö piltides: ILO näitus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee töötajate rühm

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees eelmise aasta detsembris avatud [ILO näitusel](#) olid väljas parimad pildid ILO konkursilt, kus kujutati kogu maailmas sunniviisilise töö lõksu sattunud inimeste kohutavaid lugusid.

ILO 2021. aasta hinnangute kohaselt oli sunniviisilise töö olukorras lausa 27,6 miljonit inimest.

Vastu tahtmist töötama sundimiseks hirmutatakse inimesi igati, nagu näiteks palga meelega maksmata jätmise, vallandamisähvarduste, sunniviisiline kinnipidamise ning füüsilise ja seksuaalse vägivallega. Loetelu on väga pikk. See nähtus on laialt levinud kogu maailmas ja olukord on COVID-19 pandeemia tõttu vaid halvenenud. Kõige haavatavamad on lapsed, naised ja võõrtöötajad. ILO hinnangul moodustavad naised ja tüdrukud sunniviisilist tööd tegevate inimeste koguarvust 11,8 miljonit. Rohkem kui 3,3 miljonit sunniviisilist tööd tegevatest inimestest on lapsed,

kuid faktid ja arvud ei anna täielikku teavet nende aluseks olevate inimeste lugude kohta. Seepärast korraldatigi koostöös ILOga töötajate

rühma esimehe **Oliver Röpke** algatusel [Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees teemakohane näitus](#). Selle hõlmab [ILO konkursi parimaid pilte](#), mis kajastavad selliste lubamatute töötingimuste lõksu jäänud inimeste kogemusi kogu maailmast.

Sellised algatused panevad meid mõtlema meetmete üle, mida saab võtta selle probleemi lahendamiseks, näiteks lahendades inimväärse töö alaseid probleeme mitteametlikus majanduses, nagu on nõudnud ILO. Töötajate rühma raportööri **Thomas Wagnsonneri** koostatavas [komitee arvamuses](#) keskendutakse sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete keelustamisele liidu turul. Töötajate rühma esimees **Oliver Röpke** ütles näituse avamisel: „Kuigi sellel näitusel selgitatakse sunniviisilise töö tegijate raskusi, uuritakse ka seda, mida me saame ette võtta, tehes koostööd ja tegutsedes kindlameelselt – ning võttes meetmeid. Seepärast soovime, et kõik ELi liikmesriigid ratifitseeriks ILO sunniviisilise töö konventsiooni 2014. aasta protokoll!“ (mg)

Séamus Boland valiti tagasi kodanikuühiskonna organisatsioonide rühma esimeheks

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodanikuühiskonna organisatsioonide rühma liikmed valisid 14. detsembril ühisel heakskiidul Séamus Bolandi veel kaheks ja pooleks aastaks rühma esimeheks.

Séamus Boland juhatab rühma oma ametiaja teisel poolel 2023. aasta aprillist kuni 2025. aasta septembrini. liri päritolu põllumajandustootja esindab komitees maaelu ja kogukonna arengu organisatsiooni ja on rühma esimees olnud alates 2020. aasta oktoobrist. Komitee liige on Séamus Boland alates 2011. aastast.

Vaesuse kaotamine ja kodanikuühiskonna organisatsioonide roll vaesuse vastu võitlemisel jäävad tema juhtimise ajal peamiseks prioriteediks.

„COVID-19 pandeemia, kliimamuutuste ja Ukraina sõjast tingitud geopoliitilise ebastabiilsuse tõttu ähvardab vaesus jõuda varsti rekordtasemele. See mõjutab kõiki eluvaldkondi ja takistab meil saavutada jätkusuutlikku tulevikku kõigi jaoks,“ ütles **Séamus Boland**. „Seepärast jääb vaesuse kaotamine minu esimeheks oleku ajal peamiseks prioriteediks ning kodanikuühiskonna organisatsioonidel on vaesuse vastu võitlemisel keskne roll. Kodanikuühiskonna organisatsioonid aitavad väljendada kohalikke muresid, määratleda kohalikke vajadusi ja leida kohalikke lahendusi. See on väga oluline kestliku arengu esimese eesmärgi saavutamiseks, milleks on kaotada äärmine vaesus kõikjal.“

2023. aastaks teeb Séamus Boland ettepaneku suunata rühma töö järgmistele prioriteetsetele valdkondadele:

- vastupanuvõimeline Euroopa tervishoiu- ja hooldussüsteem;
- kliimamuutused, energiaostuvõimetus ja vähekaitsitud rühmad;
- oskused, digiüleminek ja vähekaitsitud elanikud;
- kodanikuühiskonna organisatsioonide roll Euroopa demokraatia kaitsmisel ja tugevdamisel;
- noorte mõjuvõimu suurendamine ja laste kaitsmine.

Koosolekul nimetas kodanikuühiskonna organisatsioonide rühm 2020.–2025. aasta ametiaja teiseks pooleks kandidaadid ka komitee teistele juhtivatele ametikohtadele.

- **Krzysztof Pater**: komitee eelarve eest vastutav asepresident
- **Baiba Miltoviča**: transpordi, energeetika, infrastruktuuri ja infoühiskonna sektsiooni (TEN) esimees
- **Ioannis Vardakastanis**: majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsiooni (ECO) esimees
- **Panagiotis Gkofas**: kvestor

Need kandidaadid kinnitatakse hääletusel 2023. aasta aprillis komitee ametiaja keskel toimuval vaheuuendamisel.

Lisateabe saamiseks lugege siit edasi: <https://www.eesc.europa.eu/et/news-media/news/irishman-seamus-boland-re-elected-president-eescs-civil-society-organisations-group>. (jk)

Toimetus

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Käesolevale väljaandele tegid kaastööd

Amalia Tsoumani (at)
Daniela Marangoni (dm)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Luke Carroll (lc)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Vastutav koordineerija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knobloch (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adress

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
Jacques Delors'i hoone,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel: (+32 2) 546 94 76
E-post: eescinfo@eesc.europa.eu

EMSK Info ilmub üheksa korda aastas komitee täiskogu istungjärkude ajal. EMSK Info on kättesaadav 23 keeles. EMSK Info ei ole ametlik aruanne komitee töö kohta, sellekohane teave avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas ja komitee teistes väljaannetes. Artiklite kasutamine on lubatud, kui allikana mainitakse EMSK infot ja trükise link saadetakse toimetusele.

